

Geschiedenis:

Verzet

Derde Rijk tot 1939

Georganiseerd verzet was nauwelijks mogelijk in Hitler-Duitsland. Toch zijn er ook in Duitsland veel verzetspogingen ondernomen tegen het Nazi-bewind. Na de machtsovername waren het vooral socialisten en communisten die zich roerden. Later kwam er ook oppositie vanuit de kerken, een aantal studentengroepen en zelfs uit de hoogste rangen van het Duitse leger. Zij die het aandurfd, riskeerden opsluiting in concentratiekampen en moesten het vaak met hun leven bekopen.

Communisten verspreidden vlugschriften en boden hulp aan politieke gevangenen. Ongeveer de helft van de 300 duizend communisten werd opgepakt door de Gestapo. Een naam die vaak met het communistische verzet in verband wordt gebracht, is Die Rote Kappelle. Dat was een samenwerkingsverband van communisten, liberalen en katholieken waarin de communisten de boventoon voerden. Na de oorlog portretteerde de DDR deze groep als summum van het verzet tegen het nazibewind.

Een andere bekende verzetsgroep is Die Weisse Rose, een groep studenten van wie Hans en Sophie Scholl de bekendste zijn. Vanuit München verspreidden zij door heel Duitsland pamfletten met anti-nazistische teksten. In 1943 werd de groep opgerold. Van de zeven leiders overleefde slechts één de oorlog. De rest werd geëxecuteerd.

Die Weiße Rose

Video ZDF/Momente der Geschichte

Ook vanuit kerkelijke kring was er verzet. Al in 1933 stichtte dominee Martin Niemöller de Pfarrer-Notbund. Hieruit ontstond de oppositionele Bekennende Kirche, waarin theoloog Dietrich Bonhoeffer actief was.

Een ander voorbeeld van verzet zijn de preken van bisschop Clemens August Graf von Galen waarin hij in 1941 de georganiseerde moord op geesteszieken aanviel. Deze preken bereikten via vlugschriften een groot publiek. De kanunnik Bernard Lichtenberg uitte niet alleen openlijk kritiek op het zogenaamde 'euthanasieprogramma', ofwel het doden van geesteszieken, maar ook op de

jodenvervolging. Hij werd opgepakt en overleed in 1943 op weg naar kamp Dachau.

Maar weinig vormen van verzet waren succesvol. In de meeste gevallen kon de Gestapo de betrokkenen arresteren. Duizenden nazi-opposanten stierven in concentratiekampen.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/65/verzet>